

EIGEN ACCENTEN DOOR EIGEN AANFOK VAN GELTEN

Alex en Hilde Vangeneugden-Reijnders baten, naar eigen zeggen, een bescheiden gesloten varkensbedrijf uit met 120 zeugen en 11 ha akkerbouw. Ze kiezen bewust om zelf in te staan voor de fokkerij van jonge zeugen om zo eigen accenten te kunnen leggen in de eigenschappen van de zeugenstapel. – *Herman Vets, landbouwconsulent Boerenbond*

“Waarom wil je een reportage maken over een klein bedrijf? Dat is toch niet interessant voor in de boekskes ...”, werpt Alex spontaan op bij aanvang van het interview. De bal wordt teruggekaatst met een even grote oneliner: “Juist daarom ben ik geïnteresseerd in je businessmodel!” Het ijs is gebroken en Alex vertelt eerst over de vergunningsrompslomp die nodig was om uiteindelijk het relatief kleine bedrijf gesloten te kunnen maken. Al bij al is hij tevreden met de bedrijfsomvang en voelt hij niet meteen de behoefte om uit te breiden. Door alles zelf te doen – aanfok van de gelten, mest uitvoeren, voederen van CCM ...) is er voldoende werk voor 1,5 voltijdse arbeidskrachten (VAK). De focus

wordt bewust gelegd op het realiseren van een zo hoog mogelijke marge per varken, wat gelijkstaat met de opbrengsten min de kosten.

Scherpe voederconversie

De vraag is dan natuurlijk hoe Alex en Hilde momenteel een betere marge per varken kunnen realiseren. “Door de keuze te maken voor een varken met een betere kwaliteit (= opbrengst), en dit ook nog te proberen combineren met een top voederconversie (= lage kost)”, antwoordt Alex. De boekhouduitslagen worden er spontaan bijgehaald en inderdaad, de cijfers van de laatste 3 jaar spreken voor zich met een gemiddelde voederconversie vanaf spenen van ongeveer 2,35! “Het

is belangrijk om tijdens het hele productieproces die focus op de voederfactor in je achterhoofd te houden. Wat baat het bijvoorbeeld om vroeger te spenen als je voederconversie eronder lijdt omdat je dan met lichtere biggen begint, of je stalbezetting dan misschien boven het optimale ligt?”

Bedrijfsboekhouding als ijkpunt

Een bedrijfseconomische boekhouding is voor Alex een onmisbaar instrument om zijn bedrijf te kunnen vergelijken. “Je kan immers wel een doel vooropstellen, maar je moet ook nog ergens kunnen afmeten wat je er effectief van realiseert.” Met de uitslag in de hand overlopen we enkele kengetallen en hoe ertegenaan gekeken

wordt. De zeugen zijn met een productiegetal van 22 biggen per zeug per jaar opvallend minder productief dan wat vandaag gangbaar is. Daartegenover staat wel dat de variabele kosten per zeug 50 euro lager liggen dan het gemiddelde. Het resultaat is dat de kostprijs per geproduceerd big toch ongeveer 1,5 euro hoger ligt dan gemiddeld. Is dat dan geen nadeel? "Ook het speengewicht moet in rekening worden gebracht", vindt Alex. "Als je speent op 25 à 26 dagen, dan haal je normaal wel 8 kg. Dergelijke zware en liefst gezonde biggen vormen dan een goede basis om tijdens het vleesvarkenstraject goed te scoren. We mikken uiteindelijk op het totale gerealiseerde saldo in de boekhouding. De basis hiervoor is een goede marge (= saldo) per varken 'gesloten' en hiervoor tel ik het saldo per big samen met het saldo per vleesvarken. Vergelijking hiervan geeft me het vertrouwen dat we voor deze parameter, ondanks het lagere productiegetal, toch bij de besten presteren van alle deelnemers aan de boekhouding, vooral dankzij die goede voederconversie."

Ideale zeug

Terugkomend op de lagere productiviteit en de goede voederconversie vragen we Alex en Hilde hoe de ideale zeug eruitziet.

"Die moet sterk zijn en arbeidsvriendelijk", benadrukt Hilde, die de fokkerij mee opvolgt. "Dit wil zeggen dat ze vlot moet afbiggen, zelf zorg moet kunnen dragen voor haar biggen en altijd vlot in brons moet komen. In de selectie krijgen stabiel producerende zeugen de voorkeur. Heel concreet betekent dit dat ze gelijke worpen hebben gehad van 12 tot 14 gelijke biggen per worp. Daarnaast let ik ook op het type (voldoende bevestigd), het exterieur (tepels, beenwerk) en op een voldoende hoge groei bij de jonge fokzeugen. De combinatie van een goede

De ideale zeug moet sterk zijn en arbeidsvriendelijk.

groei en een hoog aandeel mager vlees draagt zeker ook bij aan de goede voederconversie. Momenteel wordt een kern aangehouden van Belgisch Landras (BN) waaruit met het Fins Landras een F1-zeug gemaakt wordt. Andere rassen probeerden we ook wel, maar de combinatie BN met Fin kwam er toch altijd als beste uit", volgens Hilde. "Tenslotte is eigen aanfok ook vanuit sanitair oogpunt belangrijk natuurlijk."

Inteelt vermijden

Hilde vindt het belangrijk dat ze vanuit het Varkensstamboek (nu Vlaamse Piétrainfokkerij vzw of VPF) ondersteuning kan krijgen om inteelt bij de fokkerij te vermijden. Via een nieuwe online module kan een stamboekfokker nu zelf de inteeltcoëfficiënt van mogelijke (vader x moeder)-combinaties laten berekenen. Inteelt tot een minimum beperken, is essentieel om in een zuiver ras een gezonde sterke zeug te kunnen maken. Er is wel bezorgdheid voor de toekomst over de beschikbaarheid van nieuwe zeugenlijnen. "Je mag in de fokkerij natuurlijk nooit op één paard wedden, maar spijtig genoeg zijn er niet veel KI-stations meer met een behoorlijke keuze aan BN-beren. Misschien is het nuttig om hierbij een oproep te doen aan collega's die op dezelfde manier verder zeugen willen fokken om hun dieren te laten registreren in het Varkensstamboek. Want de totale populatie moet ook groot genoeg blijven."

Driewekensysteem

"We werken volgens het driewekensysteem. Dat draagt ook bij aan de goede resultaten", zegt Alex. "Het is zeker een voordeel voor de werkplanning en het creëert ook meer ruimte voor wat vrije tijd. Bovenal past dit zeer goed bij de bedrijfsstructuur, idealiter wordt er immers gestreefd naar groepen van circa 160 biggen. Door een stabiele productie na te streven, wordt via dit systeem overbezetting vermeden, wat opnieuw niet onbelangrijk is voor een goede voederconversie."

Meerwaarde

Houdt de meerwaarde stand voor karkassen met een betere bevestigdheid? Het is zeker een vraag die Alex bezighoudt. "Je moet als varkenshouder de marktevoluties goed in de gaten houden. Vandaag zoeken we die meerwaarde in de karkaskwaliteit, maar indien nodig kan die ook nog elders gezocht worden. We zouden in de toekomst bijvoorbeeld iets kunnen doen richting commercialisatie in het kader van 'duurzaamheid' of 'authenticiteit', bijvoorbeeld via het gebruik van inheemse rassen. Meer dan een groep gelijkgestemde varkenshouders die samen daarrond iets willen opzetten, heb je eigenlijk niet nodig ..."

FAMILIE VANGENEUGDEN

Leeftijd: Alex (52), Hilde (50), Rik (27), Leen (25), Margo (20)
 Gemeente: Lummen
 Specialisatie: gesloten varkensbedrijf met 120 zeugen, 11 ha CCM, zorgboerderij (driemaal een halve dag per week)

Met doe-het-zelf-fokkerij kan je de zeug produceren die je zelf wenst en zo bespaar je ook nog flink wat kosten.